

[Aksel Møller.]

foreningslaan, og jeg sporer Mulighed for, at ogsaa Sparekasserne under den Gang, Lovforslaget vil faa gennem dette høje Ting, kan komme i Betragtning. Disse er undtaget fra Bestemmelserne, og det vil jo igen sige, at Ejendomsbesidderen meget hyppigt vil være i den Situation at have Laan efter den ene og efter den anden Form for Rentelovgivning: Kreditforenings-, Hypotekforenings- og en Tredie- eller Fjerdeprioritet, der er efter det nye System med den højere nominelle Rente og intet Kurstab, og da skal den samme Laantager sandelig være et godt matematisk Hoved for at blive nogenlunde klar over, hvordan det forholder sig med den Rentebyrde, som rent praktisk skal tages i Betragtning ved Afgørelse af Ejendommens Værdi og Rentabilitet. Men jeg indrømmer, at den højtærede Minister naturligvis kan have den Replik i Behold, at Overskueligheden af Renteforholdene kan være mere nødvendig for de yderste Prioritetens Vedkommende end for de forreste.

Den højtærede Ministers væsentligste Argument er naturligvis det, at Lovforslaget vil lette Adgangen til Konvertering. Heroverfor har jeg den Bemærkning at gøre, at Reversen af Medaillen hedder Frygt for Konvertering, og i det ærede Medlem Hr. Krag's Tale, som er i frisk Erindring, vil man jo have fulgt, hvilken Virkning Lovforslaget vil kunne faa i denne Henseende. Jeg er nu ikke klar over, i hvor vid Udstrækning Konverteringsfrygten kan faa praktisk Betydning. Rent umiddelbart maatte det vel kunne formodes, at Konverteringsfrygten vil kunne faa Følger for den rimelige Rentes Højde eller, hvad der til syvende og sidst bliver det samme, holde ledige Midler tilbage fra denne Anbringelsesform, og hvis dette fra Tid til anden skulde blive Følgen, er det jo muligt, at Laantagerens Ve og Vel lider mere ved Forslagets Gennemførelse, end det egentlig var Hensigten.

Det er da i det hele taget, forekommer det mig — og i den Henseende er jeg ganske i Overensstemmelse med det ærede Medlem Hr. Krag —, grumme svært at dømme, om dette Lovforslags Følger paa godt og ondt. Afvejelsen af Laantageres og Laangiveres Fordele eller Tab — og naturligvis ikke mindst af Samfundets Interesse i Lovforslaget — kan sikkert ikke afsluttes saa helt paa en Studs. En grundig Udvalgsbehandling bør gaa forud for dette Brud paa en gammel Tradition.

Oplysninger om Virkningerne af Lovforslagets Gennemførelse maa fremskaffes fra alle de Sider, af vort Samfundsliv, som paa den ene eller anden Maade berøres af en Ændring i den gældende Lovgivning. Først naar en saadan Behandling af Lovforslaget har fundet Sted, vil mit Parti kunne tage endeligt Standpunkt til vor Andel i Lovforslagets Skæbne i dette høje Ting.

Og vi har i denne nøjende Holdning fundet Støtte i, hvad der fra Videnskabens Hold er sagt om hele dette Problem. Dr. jur. Sven Clausen slutter i sin Disputats om Kreditforeningsforhold sin Gennemgang af de to Systemers Fordele og Mangler med Ord, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse gerne vil citere og lade være Slutningsordene paa mine Bemærkninger:

„Jeg tror,“ siger Dr. Sven Clausen, „ikke, man kan sige, at Hensynet til Retfærdighed over for Debtors Ve og Vel kræver det ene System i højere Grad end det andet, da det vistnok altid paa Forhaand vil være tvivlsomt, hvad der til syvende og sidst vil vise sig at have været Debitor tjenligst. Det er et Omraade, paa hvilket det ikke er til at være forudseende, ja, hvor det endogsaa kan være svært at være bagklog uden matematisk Bistand.“

Bertel Dahlgaard: Jeg er meget tilfreds med, at den gamle Rentebevillingslov nu tages op til Revision, saaledes som et Folketingsudvalg i Fjor udtalte Ønsket om. Den bestaaende Tilstand paa dette Omraade bør sikkert ikke opretholdes, men jeg er i øvrigt enig med den højtærede Indenrigsminister i, at der ikke bør være Tale om en blot og bar Ophævelse af den gældende Lovgivning paa dette Omraade. Opgaven bør netop være, som Lovforslaget tager Sigte paa, at erstatte den gældende Lovgivning med en Rentelovgivning i en efter de nuværende Forhold afpasset Form. Man kan rejse det Spørgsmaal, hvilken Indflydelse den gældende Maksimalrentelov med Rentebevillingssystemet kan siges at have paa det almindelige Renteniveau i Samfundet; jeg maa her mene, at for Rentefodens Højde i Almindelighed til de forskellige Tidspunkter har denne Lovgivning ingen eller i hvert Tilfælde kun en meget ringe Betydning. Rentefodens Højde i Almindelighed bestemmes i det nuværende Samfund af helt andre Faktorer. Man kan vel sige, at den bestemmes af de i dette Samfund almindeligt virkende økonomiske Kræfter i Forbin-